

[SIGNALEMENT]

Dirk Roctus, *Als Perzische brieven. Over licht en donker in wereld en politiek*, Leipzig, Leipziger Universitätsverlag, 2011, 146 pp., ISBN 9783865835598

De germanist en politicoloog Dirk Roctus, docent aan de Lessius Hogeschool en de Universiteit Antwerpen, publiceerde tussen 1998 en 2011 een honderdtal opiniestukken in Vlaamse kranten (en één in een Turkse krant). In deze bundel heeft hij vijftig van deze stukken thematisch en chronologisch gerangschikt. De thema's weerspiegelen zijn belangrijkste professionele en ethisch-politieke belangstellingsterreinen: Vlaanderen, Duitsland, de Nieuwe Wereldorde na de val van de Muur, Turkije en het Midden-Oosten, de democratie, terwijl de chronologie

zowel de continuïteit van zijn analyses aantoonde als de ontwikkeling van zijn denken over bepaalde onderwerpen.

Het voordeel van dergelijke opiniestukken is de directe band met de actualiteit. Op basis van een uitgebreide kennis van het onderwerp slaagt de auteur erin de lezer duidelijk te informeren en via zijn commentaar de situatie te duiden. Het valt op dat Rochtus niet alleen bijzonder goed op de hoogte is van zijn onderwerp, maar dat hij voldoende dialectisch te werk gaat om zijn eigen conclusies telkens opnieuw te nuanceren. Het nadeel van deze formule is natuurlijk dat de context van een bepaald stuk na een paar jaar niet langer vanzelfsprekend is, zodat men zich af en toe moet inspannen om inhoud en commentaar correct te kunnen plaatsen. Toch valt het niet moeilijk, de grote lijnen van zijn denken over deze vijf grote thema's samen te vatten: Wat Vlaanderen betreft, is hij een voorstander van een grotere autonomie en een uitgesproken tegenstander van de semantische onzuiverheid waarmee bijvoorbeeld verdedigers van de Belgische status-quo dit emancipatieproject proberen af te breken. Belangrijker dan dit engagement lijkt me de herhaalde vraag waarom een autonoom Vlaanderen zo slecht scoort in de buitenlandse publieke opinie. De auteur wijt dit niet zozeer aan bepaalde vijandige campagnes die Vlaanderen in een slecht daglicht zouden stellen, maar vooral aan het ontstellend gebrek aan internationale interesse in Vlaanderen zelf, aan het bedroevend lage niveau van onze debatcultuur en aan onze naïeve verwachting dat 'de anderen' het belang van onze autonomie wel vanzelf zullen inzien. Het zijn harde maar wijze woorden aan het adres van zijn politieke medestanders.

Hij kan zich deze strenge zelfkritiek permitteren door een grondige vergelijking met de manier waarop een aantal politieke, sociale en culturele problemen onder meer in Duitsland worden aangepakt. Welke lessen kunnen voor de Belgische politiek uit de aanpak van gelijkaardige problemen (federalisme, de versnippering van het partijenlandschap, de houding ten opzichte van Europa en de VS) in Duitsland getrokken worden?

Wat de Europese Unie betreft, pleit Rochtus voor een sterk en vooral eensgezind Europees beleid in de wereld, al beseft hij ook dat we daar nog heel ver van af staan. Hij verwerpt zowel het ondoordachte anti-Amerikanisme van veel 'oude' Europeanen als de slaafse houding van de meeste 'nieuwe' Europese landen en verdedigt een realistische, bijna bismarckiaanse geopolitieke benadering van de problematiek. Men moet het daar niet mee eens zijn, maar het dwingt wel tot nadenken. En hetzelfde geldt voor zijn inschatting van de ontwikkelingen in Turkije, een onderwerp waarover hij trouwens binnenkort een boek zal publiceren. Zijn opvattingen over democratie ten slotte kunnen als gematigd conservatief bestempeld worden, wat betekent dat we de democratische en humanistische verworvenheden van de verlichting zonder aarzelen moeten verdedigen en ons niet mogen laten meeslepen door rechts of

links extremisme. Onder meer het opiniestuk in *De Tijd* van 24 oktober 2004, *Open society bedreigd vanuit rechtse en linkse hoek*, bevat waardevolle elementen en argumenten voor dit actuele debat.

[Ludo Abicht]
